ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 79.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 1-го Октября — 1837 — *Wilno. Piątek. 1-go Października.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 24-го Сентября

Рязань, 19 го Августа. Его Императорское Высочество, Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Великій Князь АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ, сего Августа 15-го, въ 9½ час. утра прибылъ на границу Рязанской губерніи по дорогѣ изъ Нижняго-Новагорода. Въ Касимовѣ, Его Высочество былъ встрѣченъ радостными восклицаніями народа, и посѣтилъ соборный храмъ. Чрезъ протекающую подъ самымъ городомъ рѣку Оку переправился на лодкѣ, богато для сего отдѣланной жителями города, на которой гребцами были дѣти почетнѣйшихъ купцевъ и гражданъ. Государь Наслѣдникъ съ особеннымъ благоволеніемъ принялъ ихъ усердіе. При перемѣнѣ лошадей въ селѣ Токаревѣ, принадлежащемъ Касимовскому Предводителю Дворянства Полковнику Клевезалю, осчастливилъ его своимъ посѣщеніемъ. Вторая переправа чрезъ ту рѣку при селѣ Копоновѣ, Спасскаго уѣзда, была устроена особеннымъ распоряженіемъ Уѣзднаго Предводителя Дворянства Лунина, которому Его Высочество пожаловалъ подарокъ, а гребцамъ дано денежное награжденіе. Въ большомъ и многолюдномъ селѣ Ижевскомъ, Высокій Путешественникъ изволилъ имѣть обѣденный столъ. Въ девятомъ часу вечера, Его Высочество переправлялся въ третій разъ чрезъ Оку при селѣ Козари, на лодкѣ, устроенной усердіемъ Рязанскаго Дворянства; причемъ берега рѣки были освѣщены огнями; гребцамъ пожаловано денежное награжденіе.

При радостныхъ кликахъ во множествѣ собравшагося народа и освѣщеніи города, въ 10½ часовъ вечера, Его Высочество изволилъ прибыть въ Рязань на квартиру, приготовленную въ домѣ Коллежскаго Совѣтника Рюмина, въ которомъ за нѣсколько дней изволила останавливаться Ея Величество Государыня Императрица. Здѣсь, состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора имѣлъ счастіе поднести всеподданнѣйшій рапортъ о благосостояніи губерніи.

16-го числа, въ девять часовъ утра, имѣли счастіе представляться Его Высочеству духовенство, чиновники: военные, гражданскіе и дворянство, а отъ купеческаго общества и сословія ямщиковъ поднесены хлѣбъ и соль. Его Императорское Высочество, по докладу Губернскаго Предводителя, съ особеннымъ благоволеніемъ изволилъ изъявить согласіе на предположеніе Рязанскаго Дворянства объ учрежденіи въ городѣ Рязани заведенія для воспитанія ста человѣкъ бѣдныхъ дворянскихъ дѣтей, со сборомъ на предметъ сей по 30 т. руб. ежегодно, съ тѣмъ, чтобы сіе заведеніе назвать Александринскимъ, въ ознаменованіе незабвеннаго посѣщенія города Рязани Ея Величествомъ Государынею Императрицею съ Великою Княжною МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ и Его Высочествомъ Государемъ Наслѣдникомъ, которое училище принимаетъ подъ Высокое свое покровительство.

Въ десять часовъ, Его Высочество, въ сопровожденіи особъ, при Немъ находящихся, и состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, изволилъ

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 24-go Września.

Riazań 19-go Sierpnia. Jego Cesarska Wysokość, Cesarzewicz Następca i Wielki Xiążę ALEXANDER NIKOŁAJEWICZ dnia 15 Sierpnia, o pół do 10 z rana przybył do granicy Gubernii Riazańskiey drogą z Nowogrodu Niższego prowadzącą. Jego Wysokość był w Kasimowie spotkany okrzykami radości ludu i odwiedził świątynię Soborną. Przez płynącą pod samém miastem rzekę Okę przeprawił się na łodzi, kosztownie na ten cel urządzoney przez mieszkańcow miasta, na którey byli przewoznikami dzieci znakomitszych Kupców i mieszkańców. Cesarzewicz Jego Mość ze szczególném zadowoleniem [illegible] ich gorliwość. Przy odmianie koni we wsi Tokarewie, należącey do Kasimowskiego Marszałka Dworzaństwa Półkownika Klewezala, uszczęśliwił go swém odwiedzeniem. Druga przeprawa przez tęż rzekę przy wsi Koponowie, w powiecie Spaskim, była urządzona przez szczególne rozporządzenie Powiatowego Marszałka Dworzaństwa Łunina, którego Jego Wysokość udarował upominkiem a wioślarzom dano nagrodę pieniężną. W wielkiey i ludney posadzie Iżewsku, Wysoki Podróżny raczył mieć obiad. O godzinie dziesiątey wieczorem, Jego Wysokość po raz trzeci przeprawił się przez rzekę Okę pod wsią Kozary, na łodzi, urządzoney staraniem Dworzaństwa Riazańskiego, przy czém brzegi rzeki były ogniami oświecone; wioślarzom dano nagrodę pieniężną.

Wsród okrzykow radości gromadnie zebranego ludu i oświecenia miasta, o pół do jedenastey wieczorem, Jego Wysokość raczył przybydź do Riazania na kwaterę przygotowaną w domu Radźcy Kollegialnego Riumina, w którym przed kilką dniami raczyła zatrzymywać się Nayjaśnieysza Pani Cesarzowa Jey Mość. Tu, zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego miał szczęście podać nayuniżeńszy rapport o dobrym stanie Gubernii.

Dnia 16-go, o godzinie dziewiątey wieczorem, mieli szczęście przedstawiać się Jego Wysokości Duchowieństwo, Urzędnicy woyskowi i Cywilni, tudzież Dworzaństwo, a od kupiectwa i cechu woznic ofiarowano chleb i sol. Jego Cesarska Wysokość, na przełożenie Gubernialnego Marszałka Dworzaństwa, ze szczególném zadowoleniem raczył oświadczyć zgodzenie się na projekt Dworzaństwa Riazańskiego o urządzeniu w mieście Riazaniu zakładu dla wychowania stu dzieci Dworzan ubogich składając na ten przedmiot po 30 tys. rubli corocznie, z zastrzeżeniem, ażeby ten zakład nazwany był Alexandrowskim, dla oznamionowania wiekopomnego odwiedzenia miasta Riazania przez Nayjaśnieyszą Cesarzowę Jey Mość z Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ i Jego Wysokość Cesarzewicza Następcę, którą to szkołę bierze pod Wysoką swą opiekę.

O godzinie dziesiątey Jego Wysokość, w towarzystwie osób, przy Nim znaydujących się, i zostającego w obowiązku Gubernatora Cywilnego, raczył odwiedzić

посѣтить каѳедральный Успенскій соборъ, у коего встрѣченъ, при многочисленномъ собраніи чиновниковъ, дворянства и гражданъ, Архіепископомъ Гавріиломъ, которымъ произнесено Его Высочеству привѣтствіе.

По совершеніи молебствія, Его Высочество прикладывался къ святымъ иконамъ, а потомъ, въ Рождественскомъ Соборѣ молился надъ гробницею Святаго Василія, Епископа Рязанскаго, и благоволилъ принять отъ Преосвященнаго поднесенную икону.

Послѣ сего, Государь Наслѣдникъ изволилъ дѣлать смотръ войскамъ Резервной дивизіи 4-го Пѣхотнаго Корпуса.

Засимъ, Его Высочество посѣтилъ разныя учебныя и благотворительныя заведенія въ слѣдующемъ порядкѣ: 1) Гимназію съ Благороднымъ Пансіономъ, во время преподаванія уроковъ; въ каждомъ изъ классовъ Его Высочество изволилъ останавливаться и слушать отвѣты воспитанниковъ. Ученику Полонскому, за поднесенные Его Высочеству стихи, пожаловалъ золотые часы. По обозрѣніи всего устройства Пансіона, изъявилъ въ особенности Директору Гимназіи, Семенову, удовольствіе за найденный во всемъ отличный порядокъ. 2) Дворянское Воспитательное Заведеніе. 3) Училище дѣтей Канцелярскихъ служителей. 4) Инвалидный домъ Мальщина. 5) Военныя казармы. 6) Тюремный замокъ. 7) Больницы: военную и гражданскую. 8) Женскую Богадѣльню. 9) Домъ Трудолюбія и Призрѣнія неимущихъ. 10) Домъ умалишенныхъ и 11) пожарные инструменты. За найденный въ сихъ мѣстахъ порядокъ, Его Высочество неоднократно изъявлялъ благодарность. Въ заключеніе, Государь Цесаревичъ посѣтилъ выставку издѣлій Рязанской губерніи, принявъ предварительно книгу, содержащую въ себѣ описаніе оной. По обозрѣніи всѣхъ предметовъ съ особеннымъ вниманіемъ, Его Высочество изъявилъ удовольствіе. Въ тотъ же день удостоилъ своимъ посѣщеніемъ Ея Высочество Правительницу Мингреліи, Нину Георгіевну.

Къ обѣденному столу имѣли счастіе быть приглашенными: Преосвященный Гавріилъ, Архіепископъ Рязанскій, состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора, Прокоповичъ Антонскій, Губернскій Предводитель Дворянства, Полковникъ Реткинъ, Генералъ-Лейтенантъ Сазоновъ, Генералъ Маіоры: Лишинъ, Павленко, Болдыревъ, Муратовъ, Елшинъ, Офросимовъ, Бригадные Командиры, Полковники: Череповъ и Шульгинъ, Вице-Губернаторъ Княжевичъ, Предсѣдатели Палатъ: Уголовной, Вердеревскій, Гражданской, Татариновъ, Полковники: Желтухинъ, Ознобишинъ, Коробьинъ, Семеновъ, Протасовъ, Клевезаль, Дубовицкій, Директоръ Училищъ Семеновъ, бывшіе Губернскіе Предводители: Масловъ и Ракитинъ, Мингрельскій Князь Дадіанъ, Судья Совѣстнаго Суда Федцовъ и Градской Глава, купецъ Овсянниковъ.

Вечеромъ, въ девять часовъ, Его Высочество удостоилъ посѣщеніемъ великолѣпный балъ, на коемъ было до 600 человѣкъ посѣтителей, и народный праздникъ, данный отъ дворянства на дачѣ Г. Рюмина. Дорога отъ города освѣщена была огненными гирландами; въ рощѣ, оживленной стеченіемъ во множествѣ народа, блистали безчисленными огнями фонтанъ и щитъ съ прозрачною картиною, на которой изображенъ былъ вензелъ имени Августѣйшаго Гостя. Въ разныхъ мѣстахъ играла музыка, а толпы крестьянокъ изъ всѣхъ уѣздовъ, въ своихъ разнообразныхъ нарядахъ, пѣли народныя пѣсни.

Галерея убрана была лимонными деревьямм, гирландами изъ цвѣтовъ, и, сверхъ великолѣпнаго освѣщенія, украшена вензелями Ихъ Величествъ Государя Императора, Государыни Императрицы, Его Величества Короля Прусскаго, Ихъ Высочествъ Государя Наслѣдника Цесаревича и Великой Княжны МАРІИ НИКОЛАЕВНЫ. Особенная комната была убрана весьма красиво виноградными цвѣтами, въ видѣ бесѣдки. Его Высочество, восхищая всѣхъ своею привѣтливостію и ласкою, принималъ участіе въ танцахъ, и изволилъ прогуливаться по рощѣ, встрѣчаемый вездѣ живѣйшею радостію народа: въ 12¼ часовъ оставилъ балъ, изъявивъ особенную благодарность дворянству.

17-го числа, въ осьмомъ часу утра, въ квартиру Государя Наслѣдника собрались чиновники и дворянство, пожелать благополучнаго пути Его Императорскому Высочеству. Высокій Путешественникъ, прощаясь съ Рязанью, въ самыхъ лестныхъ выраженіяхъ изъявилъ благодарность состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора и Губернскому Предводителю Дворянства. Пребываніе Его Высочества въ Рязани ознаменовано милостями и благотвореніями: 1) для бѣдныхъ и, въ особенности, потер-

Sobor Katedralny Wniebowzięcia, w którym został spotkany, wśród licznego zgromadzenia Urzędników, Dworzaństwa i mieszkańców miasta, przez Arcy Biskupa Gabryela, który powitał Jego Wysokość przemową.

Po odprawieniu modłow, Jego Wysokość oddał cześć obrazom świętych, a potém, w Soborze Narodzenia składał modły u grobu świętego Bazylego, Biskupa Riazańskiego, i raczył przyjąć ofiarowany przez Arcy Biskupa obraz.

Potém Cesarzewicz Jego Mość raczył czynić przegląd woysk Rezerwowey dywizyi 4-go Korpusu Piechoty.

Jego Wysokość odwiedził potém różne szkolne i dobroczynne zakłady w porządku następującym: 1) Gimnazyum ze Szlachetnym Pensyonem; podczas zdawania examinow, w każdey klassie Jego Wysokość zatrzymywał się i słuchał odpowiedzi wychowańcow. Ucznia Połońskiego, za ofiarowane Jego Wysokości wiersze, udarował zegarkiem złotym. Po obeyrzeniu całego urządzenia Pensyonu, oświadczył w szczególności Dyrektorowi Gimnazyum, Siemienowu, zadowolenie, za znaleziony we wszystkiém odznaczający się porządek. 2) Dworzański zakład wychowania. 3) Szkołę dzieci Kancellaryynych służących. 4) Dóm Inwalidow Malszyna. 5) Koszary woyskowe. 6) Zamek Turemny. 7) Szpital woyskowy i Mieski. 8) Szpital żeński. 9) Dóm pracowitości i przytułku ubogich. 10) Dóm waryatow i 11) narzędzia pożarne. Za znaleziony w tych mieyscach porządek, Jego Wysokość niejednokrotnie oświadczał wdzięczność. Nakoniec Cesarzewicz Jego Mość odwiedził wystawę wyrobow Gubernii Riazańskiey, przyiąwszy naprzód księgę, zawierającą w sobie opisanie tey wystawy. Po obeyrzeniu wszystkich przedmiotow ze szczególną uwagą, Jego Wysokość oświadczył zadowolenie. Dnia tegoż udarował swą bytnością Jey Wysokość Rządczynię Mingrelii, Ninę Georgiejewnę.

Na obiad do stołu mieli szczęście bydź zaproszonymi: Nayprzewielebnieyszy Gabryeł, Arcy Biskup Riazański, zostający w obowiązku Gubernatora Cywilnego Prokopowicz-Antoński, Gubernialny Marszałek Dworzaństwa, Półkownik Retkin, Jenerał Porucznik Sazonow, Jenerał-Majorowie: Liszyn, Pawlenko, Bołdyrew, Muratow, Ełszyn, Ofrosimow, Dowodcy Brygad, Półkownicy: Czerepow i Szulgin, Vice-Gubernator Kniażewicz, Prezydenci Izb: Kryminalney, Werdeniewski, Cywilney, Tatarinow, Półkownicy: Żełtuchin, Oznobiszyn, Korobjn, Siemienow, Protasow, Klewezal, Dubowicki, Dyrektor szkoł Siemienow, byli Marszałkowie Gubernialni: Masłow i Rakitin, Xiąże Mingrelii Dadian, Sędzia Sądu Sumiennego Fedcow i Głowa miasta, Kupiec Owsiannikow.

Wieczorem, o godzinie dziewiątey, Jego Wysokość udarował swą bytnością wspaniały bal, na którym było gości do 600 osób, i publiczną ucztę, daną przez Dworzaństwo w letnim domu P. Riumina. Droga od miasta była oświecona ognistemi gierlandami; w gaju, w który był ożywiony licznie zgromadzonym ludem, jaśniały świetnemi ogniami fontanna i tarcza z przeźroczystym obrazem, na którym wyobrażona była Cyfra Nayjaśnieyszego Gościa. W różnych mieyscach grała muzyka, a kupy włościanek ze wszystkich powiatow, w swoich różnokształtnych ubiorach, narodowe śpiewały pieśni.

Galerya była ubrana w drzewa pomarańczowe, girlandy z kwiatow, i oprócz świetney illuminacyi, ozdobiona była Cyframi Nayjaśnieyszych Państwa Cesarza Jego Mości, Cesarzowey Jey Mości, Nayjaśnieyszego Króla Pruskiego, Ich Wysokości Cesarzewicza Następcy i Wielkiey Xiężniczki MARYI NIKOŁAJEWNY. Osobna sala była nader pięknie ubrana winogradowemi kwiatami, nakształt altany. Jego Wysokość, zachwycając wszystkich swą uprzeymością i łaskawością, raczył tańczyć i przechadzać się po gaju, będąc wszędzie spotykany nayżywszą radością ludu: o kwadransie na pierwszą opuścił bal, oświadczywszy szczególną wdzięczność Dworzaństwu.

Dnia 17-go, o godzinie ósmey zrana, do kwatery Cesarzewicza Jego Mości zebrali się Urzędnicy i Dworzaństwo, dla złożenia życzeń szczęśliwey podróży Jego Cesarskiey Wysokości. Nayjaśnieyszy Gość, żegnając się z Riazaniem, w wyrazach naypochlebnieyszych oświadczył wdzięczność zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego i Gubernialnemu Marszałkowi Dworzaństwa. Pobyt Jego Wysokości w Riazaniu został oznamionowany łaskami i dobrodzieystwami: 1) dla ubogich, a mianowicie dla tych, którzy ucierpieli od pożaru w Riaza-

ѣвшихъ отъ пожара въ Рязани пожаловано 8,000 руб., раздача коихъ возложена на состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, вмѣстѣ съ Преосвященнымъ и Губернскимъ Предводителемъ Дворянства *). 2) Для Рязанскаго Дома Трудолюбія и Призрѣнія неимущихъ пожаловано 500 руб. 3) Погорѣвшимъ жителямъ села Копонова, 500 руб. 4) Спасскому купеческому сыну Тихомирову, занимающемуся археологическими разысканіями въ селѣ Старой Рязани, подаренъ бриллiантовый перстень. 5) Награждены военные чины, бывшіе въ караулѣ и находящіеся въ безсрочномъ отпуску, жандармы, полицейская и пожарная команды. 6) Управляющему дома, въ которомъ Его Высочество имѣлъ пребываніе, пожалованъ подарокъ, а прислугѣ денежное награжденіе; сверхъ сего, многіе изъ бѣдныхъ получили особое значительное вспоможеніе.

По отбытіи Государя Наслѣдника, при собраніи чиновниковъ и жителей города, въ каѳедральномъ соборѣ совершено Преосвященнымъ молебствіе о благополучномъ путешествіи и здравіи Его Высочества.

Въ городѣ Зарайскѣ, Государь Наслѣдникъ посѣтилъ соборный храмъ; обозрѣвъ находящіеся въ ономъ примѣчательные по древности предметы, и пожаловавъ вспоможеніе бѣднымъ, изволилъ продолжать путь по тракту на городъ Тулу, въ вожделѣнномъ здравіи, оставивъ границу Рязанской губерніи во второмъ часу по полудни. *(С. П)*

Высочайшею Грамотою, 20-го Августа, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава 2-й степени*, Штабъ-Докторъ Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса, Статскій Совѣтникъ *Ильяшенко*.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Придворной Конторѣ, 9-го Августа, дочь Генералъ-Адъютанта Барона *Гейсмара*, Всемилостивѣйше пожалована во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству.

— *Высочайшій Рескриптъ, данный супругѣ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, Аннѣ Андреевнѣ Блудовой.*

Анна Андреевна! Въ уваженіе отлично-усердной и полезной службы вашего супруга, удостоенной особеннаго вниманія Государя Императора, и въ изъявленіе Нашего къ вамъ благоволенія, Мы, по соизволенію Его Императорскаго Величества, приняли васъ въ число Дамъ меньшаго креста ордена *Св. Великомученицы Екатерины*, коего знаки здѣсь препровождаемъ, съ тѣмъ, чтобы вы ихъ на себя возложили. Пребываемъ впрочемъ къ вамъ благосклонны.

На подлинномъ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою подписано тако:

Въ Петергофѣ,
1-го Іюля 1837 года.

АЛЕКСАНДРА.

— По положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: существующее по Министерству Народнаго Просвѣщенія постановленіе о наградахъ для благотворителей училищъ, которое въ 1816 году одобрено было Комитетомъ Гг. Министровъ, но не удостоено Высочайшаго утвержденія, какъ несоотвѣтствующее нынѣшнему порядку вещей, отмѣнить, предоставивъ сему Министерству руководствоваться впредь въ подобныхъ случаяхъ общими о пожертвованіяхъ въ пользу Правительства узаконеніями.

— По всеподданнѣйшему докладу Г. Министра Народнаго Просвѣщенія о мѣрахъ къ прекращенію поединковъ между студентами Дерптскаго Университета, Государь Императоръ, въ 28-й день истекшаго Іюня, Высочайше повелѣть изволилъ: постановить впредь за правило, чтобы студенты Дерптскаго Университета, оказавшіеся виновными въ одномъ изъ тѣхъ случаевъ, относящихся къ поединкамъ; которые исчислены въ 286 ст. Свода Законовъ Т. XIV, по предварительномъ изслѣдованіи дѣла въ Университетскомъ Судѣ, были судимы военнымъ судомъ при Рижскомъ Ордонансъ-Гаузѣ.

— Августа 10-го дня 1837 года, по Общему Собранію Московскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, опубликовано Мнѣніе Государственнаго Совѣта о томъ, что Высочайше утвержденное 1 Октября 1831 года положеніе о порядкѣ составленія,

*) *Въ ознаменованіе радостнаго для всѣхъ пребыванія въ городѣ Рязани* Ея Величества Государыни Императрицы съ Великою Княжною МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, и Его Высочества Государя Наслѣдника, *Рязанское Дворянство пожертвовало на тотъ же предметъ около 5,000 руб., въ число коихъ поступило: отъ Генералъ-Маіора* Болдырева *и Губернскаго Секретаря* Барыкова *по 1,000 рублей.*

niu ofiarowano 8,000 rub, których rozdanie poruczono zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego, razem z Arcybiskupem i Gubernialnym Marszałkiem Dworzaństwa *). 2) Dla Riazańskiego domu pracowitości i przytułku ubogich ofiarowano 500 rubli. 3) Dla pogorzałych mieszkańców wsi Koponowa, 500 rubli. 4) Syn Spaskiego Kupca Tichomirow, zaymujący się badaniami archeologicznemi we wsi Starey Riazani, został udarowany brylantowym pierścieniem. 5) Zostali nagrodzeni Urzędnicy woyskowi, którzy byli na straży i którzy znaydowali się na nieograniczonym urlopie, żandarmowie, komendy policyyna i pożarna. 6) Zarządzający domem, w którym Jego Wysokość miał przebywanie, został udarowany upominkiem, a słudzy otrzymali nagrodę pieniężną; oprócz tego wielu z ubogich, otrzymało znaczne wsparcie.

Po wyjeździe Cesarzewicza Następcy, wśród zgromadzenia Urzędników i mieszkańców miasta, w Soborze Katedralnym odprawił Nayprzewielebnieyszy Arcy-Biskup modły o pomyślną podróż i zdrowie Jego Wysokości.

W mieście Zaraysku, Cesarzewicz Następca odwiedził Soborną świątynię; po obeyrzeniu znaydujących się w niey godnych uwagi dla starożytności przedmiotow, i ofiarowawszy wsparcie dla ubogich, raczył odbywać dalszą swą podróż traktem na miasto Tułę, w pożądaném zdrowiu, opuściwszy granicę Gubernii Riazańskiey o godzinie drugiey z południa. *(P. P.)*

Przez Naywyższy Dyplomat, 20 Sierpnia, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu *Sw. Stanisława 2-go stopnia*. Sztabs-Doktor Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, Radźca Stanu *Iljaszeńko*.

— Przez Naywyższy Ukaz do Kantoru Dworu, 9-go Sierpnia, córka Jenerał-Adjutanta Barona *Geismara*, Baronówna Marya *Geismar*, Nayłaskawiey mianowana Freyliną Nayjaśnieszey Cesarzowey Jey Mości.

— *Naywyższy Reskrypt, do małżonki P. Ministra Spraw Wewnętrznych, Anny Andrzejewny Bludowcy.*

Anno Andrzejewno! Ze względu odznaczającey się gorliwością i użytecznością służby małżonka waszego, zaszczyconey szczególnemi względami Cesarza Jego Mości, i dla okazania Naszey ku wam przychylności, za pozwoleniem Jego Cesarskiey Mości przyjęliśmy was w poczet Dam mnieyszego krzyża orderu *Sw. Wielkiey Męczenniczki Katarzyny*, którego znaki tu załączamy, z tém, ażebyście je na siebie włożyli. Zostajemy zresztą ku wam przychylne.

Na autentyku Własną Jey Cesarskiey Mości ręką napisano tak:

W Peterhoffie,
1-go Lipca 1837 roku.

ALEXANDRA.

— Po nastałém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Cesarz Jego Mość Naywyżey rozkazać raczył: istniejące w Ministeryum Narodowego Oświecenia postanowienie o nagrodach dla dobrodziejow szkół, które w roku 1816 uznane było za dobre przez Komitet PP. Ministrów, ale nie było Naywyżey zatwierdzone, jako nieodpowiednie ninieyszemu porządkowi rzeczy, odmienić, zaleciwszy temu Ministeryum, ażeby na przyszłość w takich zdarzeniach miało za przewodnictwo ogólne o ofiarach na rzecz Rządu ustawy.

— Po nayuniżeńszém przełożeniu P. Ministra Narodowego Oświecenia o środkach dla uchylenia pojedynkow między studentami Uniwersytetu Dorpackiego, Cesarz Jego Mość, w dniu 28 przeszłego Czerwca, Naywyżey Rozkazać raczył: postanowić odtąd za prawidło, ażeby studenci Uniwersytetu Dorpackiego, którzy się okażą winnymi w jedném z tych zdarzeń, do pojedynkow odnoszących się, które są opisane w 286 art. Połączenia Praw T. XIV, po uprzedniém roztrząśnieniu sprawy w Sądzie Uniwersyteckim, byli sądzeni sądem wojennym przy Ryzkim Ordynans-Hauzie.

— Dnia 10-go Sierpnia 1837 roku z Połączonego Zebrania Moskiewskich Departamentow Rządzącego Senatu Opublikowano Opinią Rady Państwa o tém, iż Naywyżey utwierdzona 1 Października 1836 roku ustawa o porządku sporządzenia, jawienia i chowania te-

*) *Dla oznamionowania radośnego dla wszystkich pobytu w mieście Riazaniu* Nayjaśnieyszey Pani Cesarzowey Jey Mości z Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAEWNĄ i Jego Wysokości Cesarzewicza Nestępcy, *Dworzaństwo Riazańskie ofiarowało na ten przedmiot około 5,000 r. w liczbie których weszło: od Jenerał-Majora Bołdyrewa i Gubernialnego Sekretarza Barykowa po 1,000 rub.*

явки и храненія духовныхъ завѣщаній, не можетъ имѣть вліянія на завѣщанія до обнародованія онаго составленныя.

— Государь Императоръ въ 31-й день сего Августа Высочайше повелѣть соизволилъ: Писаря Коммиссіи Виленскаго Коммиссаріатскаго Депо Спиридона *Отоцкаго*, за выслугу въ Унтеръ-офицерскомъ званіи узаконенныхъ лѣтъ, произвесть въ Коллежскіе Регистраторы, съ зачисленіемъ на службу въ Коммиссаріатскій штатъ. (*С. В.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 29-го Сентября.

Съ 27 до 28 ч. с. м. заболѣло холерою 33 и умерло 17 лицъ.

— Король нѣкоторымъ офицерамъ Прусскаго войска далъ дозволеніе участвовать въ Константинской экспедиціи въ Африкѣ, для ихъ собственнаго опыта и изученія. Между ними упоминаютъ Капитана *Виллисенъ* изъ Штаба наслѣдственнаго Принца, а также Поручика *Эльрихса* изъ линѣйнаго войска. (*G. C*)

Франція.

Парижъ, 23-го Сентября.

Контръ-Адмиралъ *Ботерель де ла Бретоньеръ* назначенъ вмѣсто Адмирала *Макау* и приметъ послѣ него команду морской военной силы на пристани въ Антиллахъ.

— *Journal de Paris* увѣдомляя о выборѣ Офицеровъ въ національную гвардію, увѣряетъ, что въ настоящемъ году, замѣтно по сему отношенію большое а можетъ быть и общее во всемъ краѣ равнодушіе. Были даже такія мѣста, гдѣ за неявкою балотирующихъ членовъ, выборовъ во все не было.

— *Semaphore de Marseille* по частнымъ письмамъ изъ Неаполя сообщаетъ слѣдующее: „Число задержанныхъ въ Сициліи особъ очень значительно и будто простирается до 3,500. Не смотря на все это, господствуетъ тамъ угрюмое смущеніе, хотя по видимому спокойствіе кажется возстановлено. Нѣсколько шаекъ проходитъ островъ по разнымъ направленіямъ и до сихъ поръ онѣ не покорились; Королевское войско не успѣло ихъ еще разсѣять до сихъ поръ.“ *Жур. Прѣній* утверждаетъ, что извѣстіе о числѣ заключенныхъ, преувеличено.

— Курьеръ изъ Неаполя прибылъ сюда въ Министерство иностранныхъ дѣлъ. Онъ доставилъ отвѣтъ на представленіе послѣдовавшее со стороны нашего Правительства на счетъ требуемаго Неаполемъ Австрійскаго посредничества. Неаполитанское Правительство объявило, что съ подобнымъ требованіемъ оно необращалось къ Австрійскому Правительству, и никогда не имѣло нужды дѣлать этого для возстановленія порядка въ своихъ державахъ.

— Правительство получило сегодня слѣдующія телеграфическія депеши изъ Байонны отъ 22 Сентября въ 7 час. утра: „Такъ какъ всѣ курьеры изъ Мадрита отъ 16 и 17 ч. остановились, то посылаю извѣстія отъ 15-го ч. Дивизія *Эспартеры* съ 13 ч. стоитъ въ Караманхелѣ. Дивизія Старой Кастиліи подъ предводительствомъ *Лоренцо* стоитъ въ Галопагарѣ и Бригадиръ *Албуинъ* Толедскій главный Командиръ занялъ Оранжуецъ, *Ораа* также приближается сюда. Планы *Донъ-Карлоса*, который все еще стоитъ при Тагѣ и угрожаетъ Андалузіи съ Гвадалаксорою, не извѣстны; опасаются, что онъ соединится съ *Царіатеги*, который свободно подвигается „по Дуэро.“

— *Journal du Commerce* полагаетъ, что извѣстіе, сообщенное вчерашнею телеграфическою депешею, о возвращеніи *Донъ-Карлоса* въ Куэнсу, ложно. Его приверженцы въ Парижѣ утверждаютъ, будто имъ извѣстно, что онъ не оставилъ своего плана держаться между Мадритомъ и Андалузіею и тамъ ожидать благопріятнаго случая овладѣть столицею.

24-го Сентября.

Нѣсколько уже дней проживаетъ здѣсь бывшій Министръ Юстиціи Г. *Персиль*. Въ Ажене, гдѣ ему сдѣлали нѣкоторыя непріятности, арестовано нѣсколько лицъ.

— Правительство получило слѣдующую телеграфическую депешу: „*Бордо 22 Сентября въ 5 час. вечера.* Генералъ командующій 11-ю военною дивизіею къ Военному Министру. Мадритская почта отъ 16 и 17 ч. не прибыла. Письма изъ Сарагоссы отъ 19 ч. не содержатъ ничего особеннаго. Изъ Сантандера отъ 16 ч. увѣдомляютъ объ образованіи юнты совершенно независимой, учрежденной въ защиту провинціи.“

— Въ Марселѣ 19 ч. умерло еще двое отъ холеры, и тотчасъ на другой день т. е. 20 ч. распущено наконецъ начальство здравія.

— Жур. *Toulonnais* говоря о предполагаемой экс-

stamentow, nie może mieć wpływu na testamenta przed jey opublikowaniem sporządzone.

— Cesarz Jego Mość w dniu 31-m zeszłego Sierpnia Naywyżey rozkazać raczył: Pisarza Kommissyi Wileńskiego Kommissoryackiego Depo Spirydona *Otockiego*, za wysługę w randze Podoficera lat prawem przepisanych, podnieść do stopnia Regestratora Kollegialnego, z policzeniem na służbę do etatu Kommissoryackiego. (*G. S.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, dnia 29 Września.

Od dnia 27 do 28 b. m. zachorowało 33, a umarło 17 osób na cholerę.

— Król udzielił niektórym oficerom woyska Pruskiego, pozwolenie znaydowania się na wyprawie konstantyńskiey w Afryce, dla ich osobistego doświadczenia i nauki. Między temi wymieniają Kapitana *Willisen* ze Sztabu Następcy tronu, tudzież Porucznika *Oelrichs* z woyska liniowego. (*G. C.*)

Francya.

Paryż, dnia 23 Września.

Kontr-Admirał *Botherel de la Bretonière*, przeznaczony jest na mieysce Vice-Admirała *Mackau* i obeymuje po nim dowództwo morskiey siły zbroyney, na stanowisku w Antyllach.

— *Journal de Paris*, donosząc o wyborach oficerów do gwardyi narodowey, zapewnia, że wielka i, można powiedzieć, powszechna w całym kraju obojętność, dała się tego roku w tym względzie postrzedz. Były nawet takie mieysca, gdzie z powodu niezebrania się członków głosujących, wybory wcale nie miały mieysca.

— *Semaphore de Marseille* donosi podług listów prywatnych z Neapolu, co następuje: „Liczba osób uwięzionych w Sycylii jest bardzo znaczna i ma 3,500 dochodzić. Mimo to panuje tam ponure wrzenie, lubo spokoyność z pozoru przywróconą się być zdaje. Kilka band przebiega wyspę w rozmaitym kierunku i dotąd się nie poddaje; woysko Królewskie nie zdołało jeszcze dotąd ich rozpędzić“ — *Journ. des Deb.* zapewnia, że podanie co do liczby osób uwięzionych, jest przesadzone.

— Nadbiegł tu goniec z Neapolu do ministeryum interessów zagranicznych. Przywiozł on odpowiedź na notę, podaną ze strony Rządu naszego, we względzie żądaney przez Neapol interwencyi Austryackiey. Rząd Neapolitański oświadczył, że podobnego wezwania nie zanosił do Rządu Austryackiego i nie był nigdy w potrzebie czynić tego dla przywrócenia porządku w krajach swoich.

Rząd otrzymał z Bajonny, następującą przez telegraf wiadomość, daty 22 Września o g. 7 rano. „Gdy żaden z koryerow Madrytskich z d. 16 i 17 nie przybył, przesyłam więc wiadomość z dnia 15. Dywizya *Espartery* stoi od dnia 23 w Caramanchel. Dywizya Starey-Kastylii, którą dowodzi *Lorenzo*, jest w Galopagar, a Brygadyer *Albuin*, główno dowodzący w Toledo, zaymuje Aranjuez, *Oraa* przybliża się także. Plany *Don Karlosa* stojącego dotąd jeszcze nad Tagiem i zagrażającego Andaluzyi tudzież Guadalaxarze, nie są wiadome; obawiają się połączenia jego z Brygadyerem *Zariategny*, znaydującym się bez przeszkody nad Duero.“

— Podług *Journal du Commerce*, mylne jest doniesienie telegraficzne o odwrócie *Don Karlosa* do Cuença; jego bowiem stronnicy bawiący w Paryżu zapewniają, że nie zaniechał planu trzymania się między Madrytem i Andaluzyą, aby oczekując w tém stanowisku pomyślney sposobności, stać się panem stolicy.

Dnia 24-go.

Od dni kilku bawi tu b. Minister Sprawiedliwości Pan *Persil*. W Agen, gdzie dopuszczono się niejakich rozwięzłości przeciwko niemu, aresztowano kilka osób.

— Następującą depeszę telegraficzną nadesłano rządowi: „*Z Bordeaux 22 Września, o g. 5 wieczorem.* Jenerał dowodzący 11 dywizyą woyskową do Ministra woyny. Poczty Madrytskie z d. 16 i 17 nie nadeszły. Listy z Saragossy dnia 19 nie zawierają nic szczególnego. Z Santander donoszą pod d. 16 o zebraniu się Junty, zupełnie od Rządu niezawisłey, ustanowioney w obronie prowincyi.“

— W Marsylii umarło dnia 19 jeszcze dwóch ludzi na cholerę, a nazajutrz zaraz, to jest: d. 20, zwinięto nareszcie biuro zdrowia.

— Dziennik *Toulonnais*, mówiąc o zamierzoney wy-

спедиціи противу Константины, по письмамъ изъ Боны, увѣряетъ, что тамъ уже восемъ дней идутъ проливные дожди.

— Правительство объявило сегодня слѣдующую депешу: „*Байонна 23 Сентября въ 4 час. по полудни.* (Мадритъ 18 ч. въ 11 час.) (Французскій Посланникъ при Испанскомъ Дворѣ, къ Министру иностранныхъ дѣлъ. По поводу вступленія *Эспартеры* въ Мадритъ, Карлисты отступили къ Мондехару и Гуадалаксарѣ. Въ слѣдъ за ними идетъ войско Христиносовъ, находящееся между симъ городомъ и Алкалою. Полагаютъ, что *Донъ-Карлосъ* обратился въ Сегуэнсу для привлеченія къ себѣ корпуса Генерала *Царіатегви*. Мадритъ пользуется совершеннымъ спокойствіемъ; тамъ ожидали ежеминутно прибытія Генерала *Ораа*.“

— *Sentinelle des Pyrenées* сообщаетъ отъ 21 ч. с. м: „Увѣряютъ, что Англичане сдавшіеся на капитуляцію въ церкви въ Андоаинѣ, будто разстрѣляны. Ихъ было 123 рядовыхъ и 13 Офицеровъ. Начальники ихъ отправили тотчасъ пароходъ въ Корунью за Карлистами, взятыми въ плѣнъ при Ирунѣ и Фуэнтарабіи, а по сему кажется, что хотятъ отплатиться совершенно взаимностію. Англичане оставляютъ Фуэнтарабію, а потому и должно опасаться, чтобы это не было предшествіемъ совершеннаго оставленія сего города и Ируна.“

— По донесеніямъ изъ Барселлоны отъ 18 ч., вмѣсто Барона *Меера* наименованъ Генералъ *Донъ Сантосъ Санъ Мигуэль*, Генералъ-Капитаномъ Каталоніи, Генералъ *Нарваэзъ*, вторымъ командиромъ, а Г. *Камбренеро* политическимъ начальникомъ Барселоны. Бригадиръ *Пуигъ* останется Губернаторомъ тогожъ города. Баронъ *Мееръ* съ значительнымъ конвоемъ, 16-го ч. с. м. отправился изъ Бруха въ Игуаладу. (*G. C.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 23 го Сентября.

Король Белгійскій съ своею супругою въ ночь на 20 ч. прибылъ въ Рамсгате и принятъ тамъ Герцогомъ *Кембриджскимъ*, Герцогомъ *Веллингтономъ*, Сиромъ *Вилліамомъ Куртисъ* и избранными отъ города депутатами. Послѣдній отправился въ Остенду на казенномъ пароходѣ, *Гамильтонъ*. Сильный восточный вѣтеръ заставляетъ ИИ. ВВ. ожидать долгаго и непріятнаго пути.

— Въ послѣднемъ собраніи тайнаго Совѣта въ Виндзорѣ открытіе Парламента формально назначено 15 Ноября и вчерашняя придворная газета содержитъ касательно сего прокламацію.

— Въ прошлую середу Герцогъ *Кембриджскій* прибылъ въ Дувръ и его привѣтствовали изъ пушекъ Королевскимъ залпомъ. На слѣдующій день представлялся Его Кор. Высоч. тамошній корпусъ Офицеровъ. Герцогиню *Кембриджскую* съ дѣтьми ожидаютъ чрезъ 14 дней.

— Въ понедѣльникъ прибылъ Графъ *Дургамъ* въ Нюкестль и тамъ сдѣланъ провинціальнымъ Гросмейстеромъ Массоновъ въ Нортумберландѣ. При болѣзни Лорда это не такъ много значитъ, какъ увѣряетъ одна газета Торіевъ.

— Французскій Посланникъ при здѣшнемъ Дворѣ, Генералъ *Себастіани* вчера вечеромъ прибылъ въ Дувръ и сегодня его ожидаютъ въ Лондонъ.

— За нѣсколько дней умеръ здѣсь Профессоръ восточныхъ языковъ при Лондонскомъ Университетѣ Фридрихъ *Розенъ*, на 32 году жизни. Онъ былъ родомъ Нѣмецъ, учился въ Лейпцигѣ и Бонѣ. Также Профессоръ Физики и Астрономіи *Ритчіе* недавно скончался въ Шотландіи.

— *True Sun* пишетъ, что съ послѣднимъ пароходомъ изъ Фальмута отправились шесть Французскихъ Офицеровъ въ Португаліи для содѣйствованія тамъ Мигуэлистскому движенію. (*A.P.S.Z.*)

— Исчислено, что для дополненія гарнизоновъ на корабляхъ вооружаемыхъ теперь въ Портсмутѣ и которыхъ половина еще не собрана, нужно по крайней мѣрѣ 10,000 матросовъ.

— По донесеніямъ изъ Лиссабона отъ 14 ч. с. м., Маршалъ *Сальданья* вступилъ въ провинцію Трасъосъ Монтесъ, чтобы соединиться съ войскомъ, которое подъ командою Полковника *Пимантеля*, уже возвратилось изъ Испаніи а слѣдовательно поспѣшитъ для подкрѣпленія всею своею силою Герцога *Терсеирскаго*. (*G. C.*)

Германія.

Ганноверъ, 25-го Сентября.

По случаю кончины Е. Высоч. Герцога Карла *Мекленбургъ-Стрелицкаго*, сегодня при здѣшнемъ Дворѣ наложенъ трауръ на шесть недѣль. (*A.P.S.Z.*)

prawie przeciwko Konstantynie, zapewnia podług listów z Bony otrzymanych, że tam już od dni ośmiu ulewne padają deszcze.

— Następującą depeszę telegraficzną ogłosił Rząd dnia wczorayszego: „*Z Bajonny 23 września, o g. 4 po południu.* (z Madrytu 18 o g. 11). Poseł Francuzki przy dworze Hiszpańskim, do Ministra interessów zagranicznych. Z powodu weyścia *Espartery* do Madrytu, cofnęli się Karoliści do Mondejar i Guadalaxary. Postępuje tuż za nimi, woysko Krystynistów, znayduje się pomiędzy témże miastem i Alcala. Sądzą, że *D. Karlos* będzie chciał udać się do Seguença dla ściągnienia do siebie korpusu Jenerała *Zariateguy*. Madryt używa nayzupełnieyszey spokoyności; spodziewano się tam co chwila przybycia Jenerała *Oraa*.“

— Czytamy w *Sentinelles des Pyrenées* z d. 21 b. m: „Anglików, którzy kapitulowali w kościele w Andoain, miano, jak zapewniają, rostrzelać. Było ich 123 żołnierzy i 13 oficerow. Ich naczelnicy posłali natomiast okręt parowy do Coruña po Karlistów, zabranych w niewolę pod Irun i Fuentarabia, zdaje się więc, że chcą odpłacić się zupełnym odwetem. Anglicy oddalają się z Fuentarabia, trzeba się przeto obawiać, żeby to niebyło poprzedzeniem zupełnego opuszczenia tego miasta i Irun.“

— Podług doniesień z Barcellony daty 18, w mieysce Barona *Meer* mianowano Jenerała *Don Santos San Miguel*, Jeneralnym Kapitanem Katalonii, Jenerała *Narvaez* drugim dowódzcą, a Pana *Cambrenero* naczelnikiem politycznym Barcellony. Brygadyer *Puig* pozostanie Gubernatorem tegoż miasta. Baron *de Meer* wyruszył ze znacznym konwojem d. 16 b. m. z Bruch do Igualada. (*G. C.*)

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 23-go Września.

W nocy d. 20 przybyli do Ramsgate Król i Królowa Belgów; Xiąże *Cambridge*, Xiąże *Wellington Sir Curtis* i deputacya miasta, przyymowali dostoynych gości, którzy wsiedli na statek parowy *Hamilton*, udając się do Ostendy. Mocny wiatr wschodni przedłuży zapewne żeglugę i uczyni ją nieprzyjemną.

Na ostatniém zgromadzeniu rady tayney w Windsor, otwarcie Parlamentu formalnie postanowione zostało na 15 Listopada, a wczoraysza gazeta Dworu zawiera już stosowną proklamacyą.

— W przeszłą środę Xiąże *Cambridge* przybył do Dover i pozdrowiono go z dział salwą Królewską. Nazajutrz tameczny korpus oficerów, prezentował się J. Kr. Wys.—Xiężny *Cambridge* za dwa tygodnie z dziećmi tam oczekują.

— W poniedziałek Hrabia *Durham* przybył do Newcastle i był tam installowany na prowincyonalnego Wielkiego Mistrza wolnych mularzy w Northumberland. Przy chorobie Lorda nie tak bardzo to wiele znaczy, jak jeden dziennik Torysowski chciał rozumieć.

— Poseł Francuzki przy tuteyszym dworze, Jenerał *Sebastiani* wczora wieczorem przybył do Dover i dzisia jest oczekiwany do Londynu.

— Przed kilką dniami umarł tu Professor języków oryentalnych przy Uniwersytecie Londyńskim, Fryderyk *Rosen* w 32 roku życia. Był on rodem Niemiec i uczył się w Lipsku i Bonnie. Także Professor fizyki i astronomii, *Ritchie*, umarł niedawno w Szkocyi.

— *True Sun* donosi, że na ostatnim parochodzie z Falmouth, odpłynęło sześciu Francuzkich oficerów do Portugalii, i rozumieją, że dla wspierania tam poruszeń Miguelistowskich. (*A.P.S.Z*)

— Obrachowano, że dla dopełnienia załog na okrętach teraz uzbrajanych w Portsmouth, a których połowa nie jest jeszcze zebrana, potrzeba naymniey 10,000 maytków.

— Podług doniesień z Lisbony daty 14 b. m. Marszałek *Saldanha* wkroczy do prowincyi Tras-os-montes, dla połączenia się z woyskiem, które pod dowództwem Półkownika *Pimantel*, już wróciło z Hiszpanii, a następnie pośpieszy dla wzmocnienia całą swą siłą Xięcia *Terceiry*. (*G. C.*)

Niemcy.

Hannower, 25 Września.

Z okoliczności zgonu J. Kr. Wys. Xięcia Karola *Meklemburg-Strelitz*, dwór tuteyszy przywdział dzisia żałobę na sześć tygodni. (*A. P. S. Z.*)

Швеція и Норвегія.

Стокгольмъ, 12-го Сентября.

Король выѣхалъ вчера для посѣщенія южныхъ и западныхъ провинцій Государства.— Предъ отъѣздомъ объявлено постановленіе, коимъ на время отсутствія Короля наименована Правительственная Коммиссія, въ которой будетъ предсѣдательствовать Наслѣдный Принцъ. Въ члены ея Король избралъ Графовъ *Розенблада*, *Мернера* и *Левенгельма* а также Государст. Совѣт. Барона *Левенгельма.* Принцу также предоставлено начальство надъ военною силою. Королева отправилась въ лѣтній замокъ Дротнингольмъ.

— Знаменитый Англійскій ботаникъ Робертъ *Браунъ*, который своею Ново-голландскою флорою прежде познакомилъ съ прозябаемымъ Царствомъ Австраліи, теперь находится въ Упсалѣ, гдѣ Профессора и студенты приняли его съ большимъ уваженіемъ.

Дронтгеймъ, 6-го Сентября.

Издаваемый здѣсь жур. *Avis* напечаталъ извѣстіе о появленіи при Норвежскихъ берегахъ морскаго змѣя, чрезвычайной величины, что, какъ увѣряетъ, сообщила ему самая достойная вѣроятія особа, которая съ многими другими имѣла случай видѣть это чудовище и хорошо къ нему присмотрѣться. Такимъ образомъ то, что доселѣ почитали баснею, и потому часто повторяемымъ разказамъ о морской змѣи не вѣрили, теперь становится несомнительнымъ. По представленному описанію, въ первыхъ числахъ нынѣшнихъ каникулъ, рыболовы замѣтили нѣсколько разъ этого змѣя въ разныхъ сторонахъ а наиболѣе при Сторфозенѣ и при островахъ Крогвагъ, чѣмъ были приведены въ большой страхъ и не рѣшились пуститься на воду. Всѣ соглашаются въ томъ, что онъ имѣлъ 800 а по крайней мѣрѣ 600 аршинъ длины; можетъ быть даже и болѣе, такъ какъ трудно было видѣть конецъ его тѣла не вооруженнымъ глазомъ. Онъ являлся обыкновенно въ тихую погоду. Наибольшую толщину онъ имѣетъ около головы, гдѣ корпусъ его по всякому вѣроятію равняется туловищу порядочной лошади; глаза у него черные или по крайней мѣрѣ очень темные, величиною съ обыкновенную тарелку, не очень поворотливые и не блестящіе; кожа гладкая темнаго цвѣта а на носу замѣтны густыя волосы какъ у тюленя, 2 до 3 пядей длиною, также и на шеѣ что-то подвижное, какъ будто грива у лошади. Онъ не бросался на уходящія отъ него лодки, а потому неизвѣстно принадлежитъ ли онъ къ разряду хищныхъ звѣрей. Можетъ быть онъ потому оставался смирнымъ, что не былъ голоденъ, ибо окрестности, гдѣ находился, изобиловали въ этомъ году чрезвычайнымъ множествомъ сельдей, которыя вѣрно служили ему пищею. (*G. C.*)

Италія.

Римъ, 16-го Сентября.

Холера здѣсь быстро исчезаетъ. 14-го ч. заболѣло 68 и 44 умерло, 15-го ч. только 57 заболѣло и 30 умерло. Новымъ увѣдомленіемъ, наша коммисія о сохраненіи здоровья, начальникомъ которой Кардиналъ *Сала*, предлагаетъ наблюдать мѣры предосторожности, прежде не соблюдаемыя; пренебреженіе оныхъ на долгое время воспрепятствовало бы совершенному истребленію зла.

— Невѣста недавно умершей Княгини *Массимо*, урожденной Принцессы Саксонской, Принцесса Марія Габріела Савойско-Кориньянская, супруга Князя Массино Арсоли, 10-го ч. также скончалась, но не отъ холеры.

— Папа 11-го ч. с. м. во второй разъ посѣтилъ одну изъ здѣшнихъ холерныхъ больницъ и тамъ распрашивалъ обо всемъ, что касается до больныхъ. (*A.P.S.Z.*)

Китай.

Въ одномъ извѣстіи изъ Лондона сказано: „Общество для распространенія общеполезныхъ свѣдѣній въ Китаѣ 10 Марта имѣло свое вторичное годовое засѣданіе въ Кантонѣ. Это есть произведеніе на половину съумасшедшихъ Европейцевъ, которые рыщутъ по всему свѣту и незная народовъ, съ которыми желаютъ имѣть дѣло, хотятъ перенести къ нимъ собственныя, незрѣлыя идеи и если въ состояніи завести журналъ, то думаютъ, что они врачуютъ всякое зло въ мірѣ. Это общество хотѣло составить Китайскій журналъ и распространить внутри Государства, какъ будто оно могло знать, какія свѣдѣнія полезны Китайцамъ и какимъ образомъ можно ихъ сообщить; но члены этого общества по справедливости сдѣлались подозрительны Китайскому Правительству, потому, что они занимались Китайскою политикою болѣе, нежели сколько среднее Царство согласно дозволить *красноволосымъ варварамъ.* Безпрестанны-

Szwecya i Norwegia.

Sztokolm, 12 Września.

Król wyjechał dnia wczorayszego dla zwiedzania południowych i zachodnich prowincyy państwa. — Przed odjazdem zostało ogłoszone postanowienie, mianujące na czas nieobecności Króla, Kommissyą Rządzącą, w którey Królewicz Następca tronu przewodniczyć będzie. Na jey członków wybrał Król Hrabiów *Rosenblad*, *Mörner* i *Löwenhielm*, tudzież Radźcę Stanu Barona *Löwenhielm.* Przy Królewiczu zostawione jest także zwierzchnictwo siły zbroyney. Królowa udała się do zamku letniego Drottingholm.

— Sławny Botanik Angielski Robert *Brown*, którego Flora Nowey Hollandyi pierwsze dała poznanie Królewstwa roślinnego Australii, znayduje się teraz w Upsali, gdzie przez Professorów i studentów przyjęty został z naywiększém odznaczeniem.

Drontheim, 6 Września.

Wychodzący tu dziennik *Avis*, umieścił wiadomość o pokazaniu się przy brzegach Norwegii węża morskiego, wielkości nadzwyczayney, o czém, jak zapewnia, doniosła mu osoba wiarogodna, która z wielą innemi miała sposobność widzieć ten potwor i dobrze mu się przypatrzyć. Tym sposobem to, co miano dotąd za rzecz bajeczną i dla tego wznawianym nie raz opowiadaniom o dostrzeżeniu węża morskiego nie dawano wiary, staje się prawdziwém. Podług udzielonego opisu, już w pierwszych dniach kanikuły tegoroczney, dostrzegli rybacy kilkakrotnie tego węża w rozmaitych stronach, a nayczęściey pod Storfosen i przy wyspach Krogvaag, co ich niezmiernym strachem przejęło i od zapuszczania się na morze wstrzymywało. Wszyscy zgadzają się na to, że miał 800, a naymniey 600 łokci długości; może nawet więcey: trudno bowiem było doyrzeć gołém okiem właściwego końca jego ciała. Pokazywał się zwykle podczas ciszy i spokoynego czasu. Naygrubszy był zaraz przy głowie, gdzie korpus jego równał się, podług wszelkiego podobieństwa, kadłubowi dużego konia; oczy miał czarne, a przynaymniey mocno ciemne, wielkości zwyczaynego talerza, nie zbyt ruchawe, ani szklące się; skórę gładką ciemnego koloru; na nosie widać było gęste włosy, jak u psa morskiego, 2 do 3 piędzi długie, podobnież i na karku coś ruchawego, jak gdyby grzywa u konia. Nie rzucał się na uciekające przed nim łodzie; nie wiadomo więc czy należy do rzędu zwierząt drapieżnych. Bydź może, iż spokoyność jego pochodziła ztąd, że nie był głodny, bo okolice, w których przebywał, obfitowały tego roku w nadzwyczayną ilość śledzi, które bez wątpienia służyły mu za pożywienie. (*G. C.*)

Włochy.

Rzym, 16-go Września.

Cholera tu szybko się zmnieysza. Dnia 14 zachorowało 68, a umarło 44, a d. 15 zachorowało tylko 57, a umarło 30 osób. Nowe ogłoszenie od naszey kommissyi zdrowia, na czele którey znayduje się Kardynał *Sola*, przepisuje tymczasem zachowanie dawniey zaniechanych dotychczasowych środków ostróżności, co w przeciwnym razie bardzo przedłużyłoby zupełne tego zła wyniszczenie.

— Synowa zmarłey niedawno Xiężny *Massimo*, z domu Xiężniczki Saskiey, Xiężniczka Marya Gabryela Sabaudzko-Carignan, małżonka Xięcia Massimo Arsoli, również umarła d. 10, lecz nie z cholery.

— Papież d. 11 ter. m., już po raz drugi odwiedził jeden z tuteyszych szpitalów cholerycznych i tam się o wszystkiém co tycze chorych wywiadywał.

(*A.P.S.Z.*)

Chiny.

W doniesieniu z Londynu czytamy: „Towarzystwo do rozszerzenia wiadomości pożytecznych w Chinach, miało dnia 10 Marca, drugie swe roczne posiedzenie w Kantonie. Jest ono jednym z produktow klassy na pół pomieszanych na umyśle Europeyczyków, którzy się wałęsają po wszystkich portach świata, i bez znajomości narodow, z którymi mają do czynienia, chcą im udzielać własne swe niedoyrzałe wyobrażenia, i jeśli uskutecznią zaprowadzenie dziennika, rozumieją uleczyć wszystkie nieszczęścia świata. Towarzystwo to miało założyć dziennik Chiński i rozszerzyć go wewnątrz, tak właśnie, jakby wiedzieć mogło, jaki rodzay wiadomości pożyteczny jest dla Chińczyków i jakimby sposobem mogło to im udzielić; lecz, jak się zdaje, członkowie tego towarzystwa nie bez słuszności wpadli szczególniey w podeyrzenie u Rządu Chińskiego, gdyż się więcey, wdali w politykę Chińską, aniżeli Państwo środkowe, *czerwonowłosym barbarzyńcom* tego dozwoliło. Dla

ми угрозами свергнуть Татарскую династію, они до того довели, что Китайцы приняли самыя дѣйствительныя мѣры сдѣлать для нихъ невозможнымъ изданіе Китайскаго журнала. Прежде Европейцы имѣли всѣ удобства къ печатанію въ Кантонѣ Китайскихъ сочиненій и Англійское библейское общество не нашло никакого затрудненія, содержать сколько угодно, переводчиковъ, каллиграфовъ, рѣзчиковъ и типографщиковъ. Все это прекращено обществомъ, для распространенія полезныхъ свѣденій и секретарь очень мало могъ сообщить кромѣ того, что общество не нашло никакихъ средствъ къ печатанію своихъ произведеній. Слѣдствіе впечатлѣнія, произведеннаго этими безразсудными на народъ и безъ того уже завистный, безъ сомнѣнія есть то, что онъ сдѣлается еще скрытнѣе и таинственнѣе, потому что въ этихъ средствахъ нѣтъ ни кротости голубиной ни мудрости змѣиной. Католическіе Миссіонеры въ Макао, которые до сихъ поръ всегда печатали на Китайской манеръ на деревѣ, въ слѣдствіе подозрѣнія, которому подверглись Европейцы, принуждены отъ того отказаться и выписали изъ Парижа литографскіе станки чтобы печатать для потребностей своей церкви, но знойный климатъ такъ разжижаетъ печатныя чернила, что до сихъ поръ они встрѣчали величайшія затрудненія. Въ послѣднее время они начали употреблять при печатаніи чернило, которое служитъ для автографій и которое гораздо крѣпче и надѣются тѣмъ достигнуть цѣли. Нѣмецкій Миссіонеръ *Гитцлафъ* въ Малаккѣ напечаталъ Китайскую библію Японскими буквами и хочетъ ее распространить въ Японіи,— предпріятіе равно ненадежное. Но есть люди, которые не могутъ быть спокойны не исполнивъ своего предпріятія. Міръ кажется имъ, какъ Александру Великому, слишкомъ тѣсенъ для ихъ неограниченной дѣятельности; онъ рѣшился сперва обратить Сіамъ, потомъ Китай и находитъ, что этого ему мало. Другой, изъ числа тѣхъ соломинъ, которыхъ вѣтеръ носитъ кругомъ свѣта, извѣстный изгнатель бѣсовъ *Вольфъ* отправившійся изъ Каиры въ Томбукту, явился нечаянно въ Бомбай, гдѣ читаетъ лекціи о состояніи Христіанства въ Абиссиніи. Эти люди настоящая язва, которые дѣлаютъ смѣшною въ глазахъ варваровъ Европу и Христіанство и которые дѣлаютъ тщетными добросовѣстныя усилія истинныхъ Миссіонеровъ." (*A.P.S.Z.*)

Разныя извѣстія.

Въ Майнцѣ 14 Августа происходило торжественное открытіе памятника *Гуттенберга* на приготовленной площади, на которой устроенъ для зрителей приличный амфитеатръ, исполинской величины, искусно а даже пышно украшенный. Вокругъ площади развѣвали разноцвѣтныя хоругви со знаками давнихъ типографскихъ мѣстъ, соединенныя вѣнцами изъ цвѣтовъ, споенными золоченными аграфами. Съ другой стороны позади статуи, было устроено мѣсто для прочихъ зрителей, не помѣстившихся въ амфитеатральномъ возвышеніи, кромѣ того было еще мѣсто для 1,200 пѣвчихъ, которые подъ дирекціею Г-на *Нейкомма*, исполнили нарочно сочиненный для сего торжества гимнъ *Тебя Бога хвалимъ*. Многіе, прибывшіе сюда изъ разныхъ городовъ въ качествѣ депутатовъ, послѣдователи типографскаго искуства, какъ то: книгопродавцы, типографщики, наборщики и гиссеры (словолитчики), занимали назначенныя для нихъ кресла, отличавшіеся хоругвями, которыми украшены были эти мѣста. Особенныя также мѣста занимали знатнѣйшіе военные и гражданскіе чиновники этого края и города, судьи, нотаріусы, профессора, литераторы и проч. и проч., всѣ въ наилучшемъ порядкѣ, спокойствіи и съ должнымъ уваженіемъ къ торжеству. Особы, которымъ ввѣрено управленіе и присмотръ за торжествомъ, для отличія имѣли на плечѣ украшеніе изъ бантовъ и шарфовъ. Шествіе началось изъ дома, въ которомъ *Гуттенбергъ* завелъ первое книгопечатаніе, (домъ этотъ принадлежитъ теперь продавцу винъ *Лаутерну*), и отправились въ каѳедральную церковь для молебствія, совершеннаго Епископомъ *Кейзеромъ*. Изъ церкви шествіе отправилось въ циркъ. Послѣ приличной рѣчи произнесенной Президентомъ Г мъ *Питшафтъ*, открытъ памятникъ при громѣ пушекъ и радостныхъ восклицаніяхъ присутствовавшихъ. Потомъ розданы поэмы, отпѣта простонародная пѣснь и исполнены типографическія работы, и между прочимъ отпечатаны на прекрасномъ станкѣ, богато убранномъ и тянутомъ сивыми лошадьми, стихи сдѣланные безъ приготовленія, тутъ-же въ присутствіи всѣхъ набранные и печатанные. — Всѣ домы на площади гдѣ открытъ памятникъ были украшены и наполнены зрителями а на нѣкоторыхъ изъ нихъ сняты крыши и сдѣланы кресла на нарочныхъ лѣсахъ, что при устройствѣ

tego więc, nieustanne swoje zagrożenia, względem obalenia dynastyi Tatarskiey, swojemi pisemkami, tak daleko posunęło, że Chińczykowie naydzielnieysze przedsięwzięli środki, do uczynienia dla nich niepodobném wydawanie dziennika Chińskiego. Dawniey Europeyczykowie wszelką mieli łatwość drukowania w Kantonie dzieł Chińskich, a Angielskie towarzystwo bibliyne nieznaydowało żadney trudności, w utrzymywaniu tłómaczów, kalligrafów, sztycharzy i drukarzy, tak wiele, ile chciało. Wszystkiemu temu położyła koniec gorliwość towarzystwa do rozszerzenia wiadomości pożytecznych, i Sekretarz niemiał co więcey donieść, jak że towarzystwo żadnych nieznalazło środków do drukowania dzieł swoich. Wypadek wrażenia, które, zawrócone te głowy sprawić musiały na narodzie i bez tego już zawistnym, naturalnie zawsze jest ten, iż go więcey jeszcze czyni skrytym i tajemniczym,gdyż niema w tych środkach,ani łagodności gołębia, ani roztropności węża. Missye Katolickie w Macao, które dotąd zawsze Chińskim sposobem drukowały na drzewie, takoż skutkiem podeyrzenia, w które wpadli Europeyczykowie, widziały się zmuszonemi, zrzec się tego i sprowadziły z Paryża prassy litograficzne, dla drukowania na potrzeby swojego kościoła: lecz gorącość klimatu, czyni farbę drukarską tak płynną, iż dotąd miały w tém naywiększe trudności. W ostatnim czasie zaczęły one używać do drukowania atramentu, służącego do autografii, który jest daleko trwalszym, i spodziewają się tém dosięgnąć swojego celu. Missyonarz Niemiecki *Gützlaff* zaczął w Malacca drukować biblią Chińską głoskami Japońskiemi i chce ją rozszerzyc w Japonii — również beznadzieyne przedsięwzięcie! Lecz są ludzie, którzy nie mogą zostawać spokoynie na jednêm mieyscu, dla popierania rozpoczętego przedsięwzięcia. Swiat zdaje się dla nich, jak Alexandrowi Wielkiemu, za małym, dla ich działań bez granic; przedsięwziął on naprzód nawrócić Siam, potém Chiny, i znayduje, iż tego mu nie dość. Drugi, jedno z tych źdźbieł słomy, które wiatr goni po przestrzeni świata, znajomy wyganiacz djabłów *Wolf*, który wyjechał z Kairu, udając się do Tombuktu, niespodziewanie przybył do Bombay, gdzie miewa prelekcye o stanie Chrześciaństwa w Abissynii. Ludzie ci są prawdziwą zarazą, którzy Europę i Chrześciaństwo wystawują na pośmiewisko barbarzyńców, i czynią daremnemi dobroczynne usiłowania prawdziwych missyonarzy." (*A. P. S. Z.*)

Rozmaite Wiadomości.

W Moguncyi 14-go Sierpnia odbyło się uroczyste odkrycie pomnika *Guttenberga*, na placu przysposobionym w stosownie dla widzów zbudowany amfiteatr olbrzymiey wielkości, gustownie, a nawet z przepychem przyozdobiony. Na około całego placu powiewały chorągwie w kolorach i z godłami dawnieyszych mieysc drukarskich, połączone splotami kwiatów, złocistemi spajanemi haftkami. Z drugiey strony w tyle posągu, było urządzone mieysce dla reszty widzów, nie mogących mieścić się w amfiteatralném podniesieniu, oprócz którego było jeszcze mieysce dla 1,200 śpiewaków, którzy pod dyrekcyą P. *Neukomm*, wykonali umyślnie do tey uroczystości skomponowane przez niego *Te Deum*. Liczni, z różnych miast, przybyli tu w deputacyi drukarskiey sztuki zwolennicy, jako to: księgarze, drukarze, składacze i odlewacze liter, zaymowali przeznaczone dla nich siedzenia, odznaczające się chorągwiami, któremi przyozdobiono ich mieysca. Oddzielne także mieysca zaymowali pierwsi urzędnicy woyskowi i cywilni kraju i miasta, sędziowie, notaryusze, professorowie, literaci etc. etc., wszystko w naywiększym porządku, cichości i z godną obchodowi powagą. Osoby, którym powierzono kierunek i dozór tey uroczystości, były dla odznaczenia, przybrane w kokardy i przepaski czyli szarfy na ramionach. Pochód, to jest: processyą rozpoczęto od domu, w którym pierwsze druki zaprowadził *Guttenberg*, (ten dom należy teraz do winiarza Pana *Lautern*), i udano się do katedralnego kościoła na nabożeństwo, celebrowane przez Xiędza *Kaiser* Biskupa. Z kościoła dopiero udał się orszak do cyrku. Po stosowney mowie, mianey przez Prezydenta Pana *Pittschaft*, odkryto pomnik śród huku dział i radosnego okrzyku obecnych. Następnie rozdawano poemata, odśpiewano pieśń ludu i wykonano typograficzne roboty, między innemi zaś, wytłoczono na prześliczney prassie, bogato przystrojoney i przez siwe konie ciągniętey, wiersz bez przygotowania zrobiony, zaraz w obec wszystkich składany i drukowany. — Wszystkie domy na placu gdzie stoi pomnik, były przystrojone i napełnione widzami, a na niektórych z nich zdjęto dachy, a porobiono siedzenia na stosownych rusztowaniach, co przy ustrojeniu tychże i ozdobieniu chorągwiami, nadzwyczay piękny przedstawiało widok. (*G. C.*)

ихъ и украшеніи хоругвями, самый прелестный представлялъ видъ.

— Въ Парижѣ недавно явились въ судъ двое уличныхъ ветошника, обвиняющій и обвиненный, которые вскорѣ помирились и начали спрашивать Президента, вѣренъ ли слухъ, что Правительство намѣрено уничтожить ихъ классъ, увѣряя, что они по сему предмету обратятся съ прошеніемъ къ самому Королю. Помянутое извѣстіе не безосновательно; но дѣло это зависитъ не отъ Правительства а отъ городскаго совѣта. Ветошники составляютъ классъ, можетъ быть свойственный одному только Парижу, который по своему свойству можетъ содержаться единственно въ огромномъ и нечистомъ городѣ. Это родъ навозныхъ жуковъ, которые сами раждаются изъ нечистоты. По существующимъ установленіямъ, вся нечистота составляющаяся отъ заметанія улицъ и домовъ, вечеромъ сбрасывается въ кучи и потомъ на другое утро между 8 и 10 часомъ вывозится за городъ. И такъ ветошники имѣютъ цѣлую ночь времени переворачивать соръ своимъ желѣзнымъ крючкомъ, и собирать въ корзину разное лоскутье, куски стекла, кожи, бумаги и проч., и на другой день, трудъ свой продаютъ занимающимся такою торговлею купцамъ, которые это сортируютъ и продаютъ по свойственнымъ заводамъ. Доходъ отъ сей промышленности немаловаженъ. Въ Парижѣ находится до 4,000 лоскутныхъ сборщиковъ и каждый въ сутки заработываетъ около 35 су, что составитъ въ годъ до 5,000,000. Сортировка, придаетъ товару ихъ еще милліонъ достоинства. Классъ этотъ есть родъ дома пристанища для самаго бѣднаго народа, который лишился уже всякихъ надеждъ въ другихъ предпріятіяхъ; ремесло ихъ не требуетъ никакихъ способностей и вознаграждаетъ по мѣрѣ занятія и трудовъ каждаго. Однако городской совѣтъ увѣрился, что чистота улицъ никогда не можетъ быть удержана, пока сборщики эти будутъ въ правѣ раскидывать всю ночь навозныя кучи, и на последокъ опредѣлилъ, что улицы должны выметаться въ каждый вечеръ, людьми состоящими на городскомъ содержаніи, а собранный соръ немедленно складываемый на возы, должно отвозить по желѣзной дорогѣ въ Ст. Мауръ, гдѣ городъ на этотъ предметъ закупилъ землю. Теперь дѣло только состоитъ въ томъ, какимъ образомъ доставить содержаніе около 9,000 лицъ лоскутныхъ сборщиковъ, вмѣстѣ съ ихъ фамиліями. Предложено оставить въ ихъ пользу большой складъ нечистоты въ Ст. Мaурѣ, и кромѣ того выбрать изъ среди ихъ 1,500 чел. для заметанія улицъ, которыхъ городъ намѣренъ содержать собственнымъ иждивеніемъ. (*G. C.*)

— До сихъ поръ хирурги ограничивались только поддѣлкою новыхъ носовъ, тѣмъ, которыхъ лице лишено было этой части; но кажется, вскорѣ съ равною удобностію будетъ возможно вставлять новые глаза или новыя зеницы вмѣсто худыхъ или поврежденныхъ. Новая эта метода принадлежитъ Доктору Штирлингу. Извѣстный Парижскій ученый Г. Маженди, въ недавно изданномъ сочиненіи: „*Leçons sur les phénomenes physiques de la vie*" описываетъ одно подобнаго рода дѣйствіе, которое произвелъ Др. Штирлингъ въ своей лекціонной залѣ, въ присутствіи всѣхъ учениковъ. Операція эта дѣлана была на кроликѣ. Др. Штирлингъ выколол прежде здоровому кролику зеницу, чтобы ослѣпить его, и теперь излѣчивъ рану, приступилъ къ дѣйствію, которое должно было возвратить ему зрѣніе. Высѣкъ въ глазной роговой плевѣ небольшой квадратъ, разсѣкая разомъ всѣ три наволоки до хрустальной зрительной, и вынувъ эту частицу, въ оставшееся пустое мѣсто вставилъ квадратъ такойже величины, высѣченный изъ глаза другаго здороваго кролика. Наконецъ посредствомъ волоса, продѣтаго сквозь самую тонкую иголку, вставную эту часть пришилъ съ двухъ противуположныхъ сторонъ, къ роговой глазной плевѣ. Др. Штирлингъ изъ многократныхъ опытовъ увѣрился, что такая искуственная зѣница хотя не такъ прозрачна какъ натуральная, однако удачно замѣняетъ ее и дозволяетъ все хорошо видѣть. Онъ увѣрился также, что это дѣйствіе еще успѣшнѣе, если кролику вставитъ зѣницы изъ глазъ собаки, которые гораздо прочнѣе и чище, и совѣтуетъ употреблять сіи послѣдпія въ случаѣ, еслибъ желалъ кто повторить этотъ опытъ на людяхъ. (*T. P.*)

— Niedawno stawili się u sądu dway uliczni zbieracze gałganow, jako skarżący i oskarżony, którzy wszakże wkrótce się pojednali i jęli wypytywać Prezesa: jak dalece prawdziwą jest wieść, że Rząd zamyśla o zniesieniu ich klassy, zapewniając, iż udadzą się w tym przedmiocie z prośbą do samego Króla. Wieść wspomniona nie jest bezzasadną: ale rzecz ta zależy nie od Rządu, lecz od Rady miasta. Zbieracze gałganów są klassą właściwą może jednemu tylko Paryżowi, która z natury swojey utrzymywać się może jedynie w mieście ogromnie wielkiém i brudném. Jest to rodzay gnojowych owadów, które same z brudów się płodzą. Podług istnieiących urządzeń, wszystkie śmiecia, z zamiatania ulic i domów powstające, składane są wieczorem w kupy, i dopiéro nazajutrz rano, pomiędzy 8 a 10-tą, wywożone za miasto. Owoż, zbieracze gałganów, mają całą noc czasu dla przewracania śmieci swoim żelaznym kruczkiem i zbierania do kosza rozmaitych gałganów, kawałków szkła, skóry, papieru i t. p., i nazajutrz sprzedają swóy zbiór zaymującym się takim handlem kupcom, którzy rozbierają go na gatunki i wyprzedają do właściwych fabryk. Dochod z tego przemysłu nie jest małoznaczącym. W Paryżu jest do 4,000 zbieraczy gałganów i każdy zarabia na dobę około 35 sous, co wyniesie ogółem do 5,000,000 rocznie. Gatunkowanie dodaje ich towarowi jeszcze jeden million wartości. Klassa ta jest rodzajem domu przytułku dla nayuboższey klassy ludu, która straciła już wszelkie nadzieje w inszym zawodzie; rzemiosło jey nie wymaga żadnych zdolności, i wynagradza w miarę trudu i łożoney przez każdego pracy. Rada mieyska atoli przekonała się, iż czystość ulic nigdy nie może bydź utrzymaną, dopóki zbieracze ci będą mieli prawo całą noc rozrzucać złożone w kupę śmiecia, i postanowiła nakoniec, iż ulice zamiatane bydź mają co wieczor, przez ludzi zostających na koszcie miasta, a zebrane śmiecia niezwłócznie składane na fury i wywożone po drodze żelazney do St. Maur, gdzie miasto na ten koniec umyślnie grunt zakupiło. Idzie więc teraz o to, jakim sposobem zabezpieczyć dalszy byt około 9,000 osób zbieraczy gałganów, wziętych razem z ich rodzinami. Ofiarowano zostawić im do użytku wielki skład śmiecia w St. Maur, i wybrać nadto z ich grona około 1,500 zamiataczy, których miasto własnym kosztem utrzymywać zamierza. (*G. C.*)

— Dotychczas chirurgowie ograniczali się tylko przyprawianiem nowych nosów tym, którym na tey ozdobie twarzy zbywało; ale wkrótce zdaje się, będzie też można z równąż łatwością wstawiać nowe oczy, czyli raczey nowe źrenice, na mieysce złych lub zepsutych. Nowa ta metoda należy się doktorowi Stirling. Znany paryzki uczony, P. Magendie, w świeżo wydaném dziele p. t. „*Leçons sur les phénomenes physiques de la vie*" opisuje jedną tego rodzaju operacyą, którą Dr. Stirling wykonał w jego lekcyyney sali, w obecności wszystkich uczniów. Operacya ta robiona była na króliku. Doktor Stirling wykłół naprzód zdrowemu królikowi źrenicę, ażeby swojego pacyenta oślepić, i dopiero, wyleczywszy ranę, przystąpił do operacyi, która miała mu wzrok przywrócić. Wyciął w oczney rogowey błonie mały czworogran, przecinając jednorazowo wszystkie trzy powłoki, aż do kryształowey soczewki, i, wyjąwszy tę cząstkę, wstawił w pozostałą próżnię kwadracik takiegoż samey wielkości, wycięty z oka innego zdrowego królika. Nakoniec, za pomocą włosa, przewleczonego przez nader cienką igiełkę, wstawioną tę cząstkę z dwóch stron przeciwległych do rogowey zasłonki oczney przyszył. Dr. Stirling przekonał się z wielokrotnych doświadczeń, iż sztuczna taka źrenica niema wprawdzie przeźroczystości tak doskonałey, jak naturalna; jednakże zupełnie zastępuje jey mieysce i wszystko dobrze pozwala widzieć. Przekonał się także, że operacya ta jeszcze lepiey się udaje, jeśli się królikowi wstawiają źrenice, wyjęte z oczu psa, które są daleko trwalsze i czystsze, i radzi użyć tych ostatnich w przypadku, jeśliby kto zamierzał powtórzyć to doświadczenie na ludziach. (*T. P.*)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Октября, началась подписка на послѣдній Кварталъ сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сер.

Od dnia 1-go teraźnieyszego miesiąca Października zaczęła się prenumerata na ostatni tego roku kwartał gazety Kuryera Litewskiego. Cena zwyczayna rubli srebrem 2 kop. 25.

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Октября 1 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій.*